

Mariusz Biezuński
Paweł Biezuński

**Ustawa
o komornikach
sądowych i egzekucji
Komentarz**

praktyczne komentarze

Oficyna

a Wolters Kluwer business

**Ustawa
o komornikach
sądowych i egzekucji
Komentarz**

**Mariusz Biezuński
Paweł Biezuński**

**Ustawa
o komornikach
sądowych i egzekucji
Komentarz**

Warszawa 2008

Oficyna
a Wolters Kluwer business

Stan prawny na 30 kwietnia 2008 r.

Wydawca:
Izabela Dorf

Redakcja:
JustLuk

Korekta:
Katarzyna Szubińska

Skład, łamanie:
JustLuk, Justyna Szumięł, Łukasz Drzewiecki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2008

ISBN: 978-83-7601-228-5

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Ksiązek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. (022) 535 80 00
31-156 Kraków, ul. Zacisze 7
tel. (012) 630 46 00
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
Księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	13
Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji	15
Rozdział 1	
Przepisy ogólne	15
Kompetencje komornika	19
Nadzór nad komornikiem.....	29
Komornik wykonuje czynności na własny rachunek	32
Pieczęć komornika	34
Kancelaria komornicza	35
Skargi na postępowanie komornika do organów samorządu.....	35
Rewir komorniczy	36
Właściwość i możliwość wyboru komornika	37
Wyłączenie komornika.....	43
Rozdział 2	
Powoływanie i odwoływanie komorników	45
Procedura powołania komornika.....	48
Treść wniosku o powołanie	52
Zawiadomienie o objęciu lub utworzeniu kancelarii przez komornika ..	52
Ślubowanie komornika	53
Przyczyny zawieszenia komornika w czynnościach	54
Przyczyny i tryb odwołania komornika.....	55

Rozdział 3

Obowiązki i prawa komorników	57
Skierowanie na badania lekarskie.....	59
Tytuł urzędowy.....	60
Identyfikator	60
Terminy przyjęć interesantów.....	62
Czas wykonywania czynności przez komornika.....	62
Tajemnica służbowa.....	64
Dodatkowa działalność komornika	67
Termin przekazania należności wyegzekwowanych przez komornika	68
Odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę.....	69
Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej komornika.....	70
Kontrola wykonania przez komornika obowiązku ubezpieczenia.....	71
Składki na rzecz samorządu komorniczego	72
Zastępca komornika	73
Procedura wyznaczenia zastępcy komornika.....	74
Zastępca komornika w przypadku śmierci lub odwołania.....	75
Wypowiedzenie umów o pracę w czasie likwidacji kancelarii.....	76
Odpowiednie stosowanie przepisów.....	78

Rozdział 4

Aplikanci i asesory komorniczy	79
Koszt aplikacji.....	86
Czas trwania aplikacji	87
Komisje egzaminacyjne	89
Zasady działania komisji egzaminacyjnej oraz wzory zgłoszeń egzaminacyjnych.....	92
Status asesora	95
Przyczyny i tryb zawieszenia asesora w czynnościach.....	97
Odwołanie asesora	98
Badanie stanu zdrowia asesora	99
Upoważnienie asesora do wykonywania czynności egzekucyjnych	100
Odpowiedzialność dyscyplinarna aplikantów i asesorów	101

Rozdział 5

Koszty działalności egzekucyjnej komornika i zasady prowadzenia kancelarii	103
Finansowanie kosztów działalności egzekucyjnej.....	106
Zatrudnianie pracowników i innych osób	106

Wyłączenie wyposażenia kancelarii spod egzekucji	108
Akta komornicze	109
Przechowywanie akt	112

Rozdział 6

Wydatki w toku egzekucji	115
Wydatki gotówkowe podlegające zwrotowi	115
Wezwanie o zaliczkę na wydatki	124
Rozliczanie zaliczki	127
Zwrot zaliczek uiszczonych przez sąd i wydatki w bezskutecznej egzekucji	129

Rozdział 7

Opłaty egzekucyjne	132
Wysokość opłaty za wykonanie zabezpieczenia.....	135
Termin na podjęcie czynności.....	137
Obliczanie wartości świadczenia lub roszczenia	139
Obliczanie wartości świadczenia w egzekucji świadczeń powtarzających się	141
Ustalanie wysokości opłaty stosunkowej w egzekucji świadczeń pieniężnych	142
Opłata stała za wszczęcie egzekucji i postępowania o zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych.....	149
Opłata stała za egzekucję odebrania ruchomości.....	150
Opłata stała za wprowadzenie w posiadanie nieruchomości i eksmisję	151
Opłata stała za spis inwentarza lub inny spis majątku	155
Opłata w przypadku zlecenia poszukiwania majątku.....	156
Opłata stała za wprowadzenie wierzyciela w posiadanie	159
Opłata stała za opieczętowanie lub zdjęcie pieczęci	160
Opłata stała za inną egzekucję	160
Opłata stała czynności z pomocą lub w asyście organów Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego	161
Opłata stała za udział w usunięciu oporu dłużnika lub wykonanie nakazu w sprawie osadzenia dłużnika w zakładzie karnym	161
Opłaty stałe za inną czynności niebędące czynnościami egzekucyjnymi.....	163

Rozdział 8

Dochód komorników	165
Dochód zastępcy komornika	166

Rozdział 9

Nadzór nad komornikami	168
Nadzór Ministra Sprawiedliwości	168
Nadzór Krajowej Rady Komorniczej	169
Obowiązki sprawozdawcze komornika	170
Obowiązek przekazywania dokumentów	171
Zaskarżalność uchwał samorządu komorniczego	172
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie biurowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych	173
Przedmiot obowiązkowych stałych szkoleń komorników	173

Rozdział 10

Odpowiedzialność dyscyplinarna	175
Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej komornika	175
Katalog kar dyscyplinarnych	176
Przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej	178
Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego	178
Właściwość komisji dyscyplinarnej i sądu	180
Wykonywanie orzeczeń w postępowaniu dyscyplinarnym	181
Koszty postępowania dyscyplinarnego	181
Zawieszenie komornika w czynnościach	182
Delegacja do wydania rozporządzenia	183

Rozdział 11

Samorząd komorniczy	184
Organy samorządu komorniczego	184
Krajowy Zjazd Komorników	185
Zwyczajny i Nadzwyczajny Zjazd Komorników	185
Prezes Krajowej Rady Komorniczej	186
Kompetencje Krajowej Rady Komorniczej	187
Izba Komornicza	189
Walne zgromadzenie komorników	190
Kompetencje walnego zgromadzenia	191
Kompetencje rady izby komorniczej	192

Rozdział 12	
Zmiany w przepisach obowiązujących	194
Rozdział 13	
Przepisy przejściowe i końcowe	196
Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r.	
o komornikach sądowych i egzekucji – treść.....	201
Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2003 r.	
w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialno-	
ści cywilnej komorników sądowych	262
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2007 r.	
w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia	
za pracę w 2008 r.....	265
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 grudnia	
2007 r. w sprawie wysokości opłaty rocznej wnoszonej	
przez aplikantów komorniczych na pokrycie kosztów szkolenia	266
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia	
2007 r. w sprawie określenia trybu i sposobu działania	
zespołu egzaminacyjnego, zgłaszania propozycji pytań	
przez Krajową Radę Komorniczą i rady izb komorni-	
czych oraz przygotowywania pytań na egzaminy konkur-	
sowy i komorniczy	267
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia	
2007 r. w sprawie określenia wzoru zgłoszenia	
o przystąpieniu do egzaminu konkursowego na aplikację	
komorniczą oraz wniosku o dopuszczenie do egzaminu	
komorniczego	270
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia	
19 grudnia 2007 r. w sprawie trybu i sposobu	
powoływania i działania komisji egzaminacyjnych oraz	
przeprowadzania egzaminów konkursowego i komorniczego	276
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia	
2007 r. w sprawie wzoru identyfikatora wydanego przez	
Krajową Radę Komorniczą.....	282
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia	
2007 r. w sprawie organizacji i przebiegu aplikacji komorniczej ...	284

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie zakresu rocznego sprawozdania z działalności komornika sądowego.....	287
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie sposobu i trybu uzyskiwania, sporządzania oraz przekazywania przez organy Policji informacji o zainteresowanym objęciem stanowiska komornika sądowego oraz kandydacie na stanowisko asesora komorniczego i aplikanta komorniczego oraz wzoru kwestionariusza tej informacji	295
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie trybu postępowania dyscyplinarnego wobec komorników oraz asesorów i aplikantów komornicznych	301
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 marca 2008 r. w sprawie trybu postępowania przy likwidacji kancelarii komornicznych	307
Kodeks Etyki Zawodowej Komornika	309
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników	316
Bibliografia	323

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- p.u.n. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.)

INNE

Dz. U.	– Dziennik Ustaw
Lex	– System Informacji Prawniczej „OMEGA Lex”
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
M.P.	– Monitor Polski
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
Prob. Egz.	– Problemy Egzekucji
Prob. Egz. S.	– Problemy Egzekucji Sądowej
PS	– Przegląd Sądowy

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 z późn. zm.) jest podstawowym aktem prawnym regulującym status i funkcje komornika, organizację jego aparatu pomocniczego – kancelarii komorniczej, koszty postępowania egzekucyjnego, nadzór nad komornikami, ich powoływanie, odpowiedzialność dyscyplinarną i samorząd. Wbrew tytułowi ustawy zasadniczo nie zawiera ona przepisów dotyczących postępowania egzekucyjnego. Zostało ono uregulowane w kodeksie postępowania cywilnego. Ustawa o komornikach sądowych i egzekucji była wielokrotnie zmieniana i nowelizowana, przy czym nie zawsze te zmiany były pozytywnie oceniane w doktrynie. Po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 112, poz. 769) w ustawie tej pojawiło się tak wiele pojęć niejasnych, sprzeczności i nieporozumień, że korzystanie z komentarza stało się wręcz niezbędne.

Użyte w tekście słowo ustawa bez podania dziennika ustaw lub artykuły bez podania ustawy oznaczają odpowiednio ustawę i artykuły ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 z późn. zm).

Stan prawny na dzień: 30 kwietnia 2008 r.

USTAWA

z dnia 29 sierpnia 1997 r.

o komornikach sądowych i egzekucji

(tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191; zm.: Dz. U. z 2006 r. Nr 135, poz. 949 i Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 44, poz. 288, Nr 85, poz. 571 i Nr 112, poz. 769)

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. Komornik sądowy, zwany dalej „komornikiem”, jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym.

1. Komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym. Wykonuje on powierzone mu przez państwo funkcje władzy publicznej, będąc organem egzekucyjnym w sprawach cywilnych (k.p.c.).

2. W polskim prawie brak jest definicji pojęcia „funkcjonariusz publiczny”. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001, nr 8, poz. 256, stwierdził, że przez pojęcie „organ władzy publicznej” uznać należy instytucję, strukturę organizacyjną, jednostkę władzy publicznej wykonującą

funkcję władzy publicznej i wyposażoną w uprawnienia władczego kształtowania sytuacji jednostki. Bez wątplenia komornik sądowy wykonujący przymusowo wyroki sądów spełnia określone przez Trybunał Konstytucyjny kryteria. Potwierdził to sam TK w wyroku z dnia 20 stycznia 2004 r., SK 26/03, OTK-A 2004, nr 1, poz. 3, określając komornika jako szczególny organ państwowy, organ monokratyczny, wyposażony we władcze kompetencje zarówno wobec osób, jak i wobec innych instytucji publicznych, uprawniony także do nakładania kar.

3. Określenie komornika jako funkcjonariusza publicznego z jednej strony wzmacnia jego prawnokarną ochronę (zob. art. 222 i n. k.k.), lecz z drugiej strony nakłada na niego szczególną odpowiedzialność (zob. art. 228, 231, 271 k.k.). W świetle art. 115 § 13 k.k. funkcjonariuszem publicznym jest:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- poseł, senator, radny,
- poseł do Parlamentu Europejskiego,
- sędzia, ławnik, prokurator, funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, notariusz, komornik, kurator sądowy, syndyk, nadzorca sądowy i zarządca, osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy,
- osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, innego organu państwowego lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych,
- osoba będąca pracownikiem organu kontroli państwowej lub organu kontroli samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe,
- osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej,
- funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej,
- osoba pełniąca czynną służbę wojskową.

4. Komornik nie jest stroną postępowania egzekucyjnego. Ze stronami postępowania, czyli wierzycielem i dłużnikiem, łączy go stosunek o charakterze publicznoprawnym. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2002 r., III CZP 65/02, OSNC 2003, nr 7–8, poz. 100, wyraził pogląd, że o statusie komornika decyduje fakt, że ustawa powierza mu – jako funkcjonariuszowi publicznemu – realizację określonych zadań państwa, m.in. w zakresie wykonywania orzeczeń sądowych. Forma i sposób realizacji tych zadań uregulowane są w normach o charakterze publicznoprawnym. Realizując na podstawie tych przepisów zadania powierzone przez ustawę, komornik działa jako organ pozostający wobec stron w stosunku nadrzędności, a nie podrzędności. Stosunek prawny, który powstaje między komornikiem jako organem egzekucyjnym a wierzycielem jako uczestnikiem postępowania egzekucyjnego jest w całości uregulowany normami publicznoprawnym. Obejmuje on relacje pomiędzy organem postępowania, a jego stroną, które nie są relacjami podmiotów równorzędnych. Komornik, działając jako organ egzekucyjny, realizując konkretne funkcje państwa, nie wchodzi z uczestnikami tego postępowania w stosunki zobowiązaniowe (cywilnoprawne).

5. Komornik, wykonując swoje ustawowe funkcje, realizuje jedno z głównych zadań państwa, jakim jest zapewnienie przestrzegania prawa poprzez przymusowe wprowadzanie wyroków sądowych w życie. Skuteczność jest filarem każdego systemu prawnego, stąd potrzeba istnienia urzędu komornika sądowego. Nie wszyscy dłużnicy spełniają przecież dobrowolnie nałożone nań obowiązki określone w wyrokach sądowych, a wierzyciele nie mogą z kolei samodzielnie stosować przymusu wobec dłużników. Dlatego urząd komornika, jako funkcjonariusza publicznego przymusowo realizującego wyroki wydawane w imieniu państwa przez niezawisłe sądy, jest niezbędny dla normalnego funkcjonowania każdego państwa prawa.

6. Komornik działa przy sądzie rejonowym, nie jest jednak pracownikiem sądu ani organem władzy sądowniczej. Taki status komornika, jako organu samodzielnego i niezależnego, obowiązuje od dnia 1 stycznia 2002 r., czyli od wejścia w życie ustawy z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji